

A CARIES FOGALMA, LOKALIZÁCIÓJA (térbeli és időbeli terjedése)

DR. NEMES JÚLIA
Konzerváló Fogászati Klinika

CARIES

Lokalizált, krónikus
bakteriális, multicausalis

■ REVERSIBILIS

Mikroszkópos anyag-
hiány

Th: secunder prevenció

Kialakulásában:

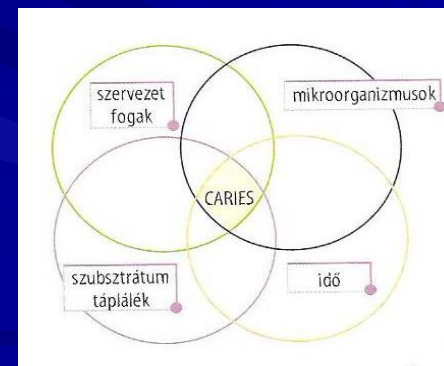
-Primer faktorok:

-Secunder faktorok:

■ IRREVERSIBILIS

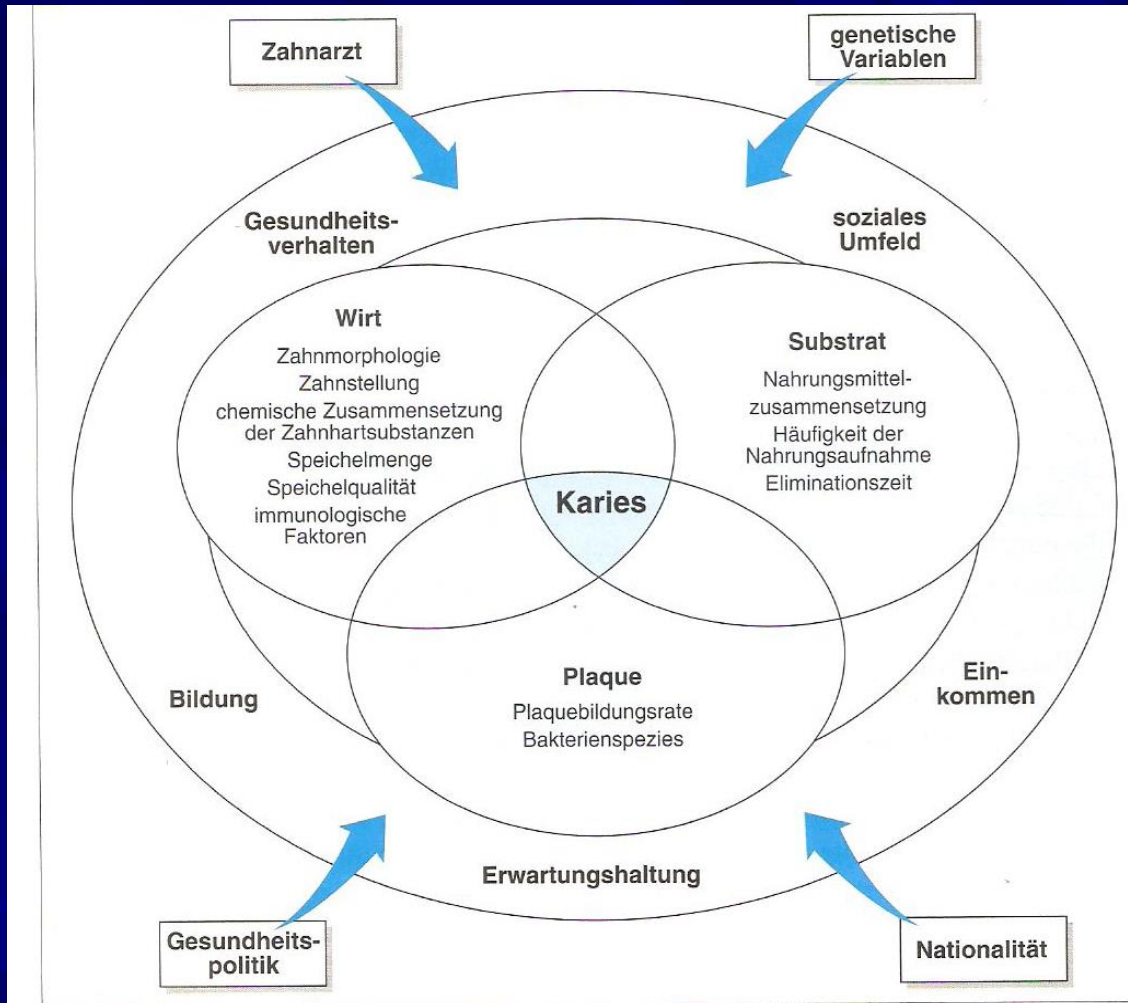
Makroszkópos anyag-
hiány

Th: tömés készítés

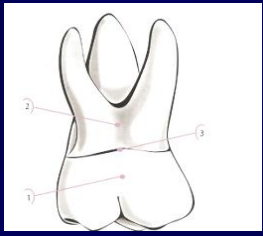

Klasszikus, illetve funkcionális szemléletű definíció

DEMINERALIZÁCIÓ > REMINERALIZÁCIÓ

Abb. 2.2: Schematische Darstellung der wichtigsten ätiologischen Faktoren, die für die Entstehung einer Karies verantwortlich sind. Erst das Zusammenwirken der 3 Hauptfaktoren führt zur Zerstörung der Zahnhartgewebe.

LOKALIZÁCIÓ

ANATÓMIAI

MORFOLÓGIAI

■ Korona caries:(anatómiai)

Predilekciós helyek:

- barázdák, gödröcskék
- sima felszínnek
  - approximalis
  - vestibularis, oralis
  - gyökérfelszín

■ Gyökér caries

Predilekciós helyek:

- aktív
- inaktív
- átmeneti forma

■ Zománc caries:

- incipiens
- superficiális

■ Dentin caries:

- media
- profunda (penetrans)

■ Cement caries

- aktív
- inaktív

Anatómiai és klinikai korona korona

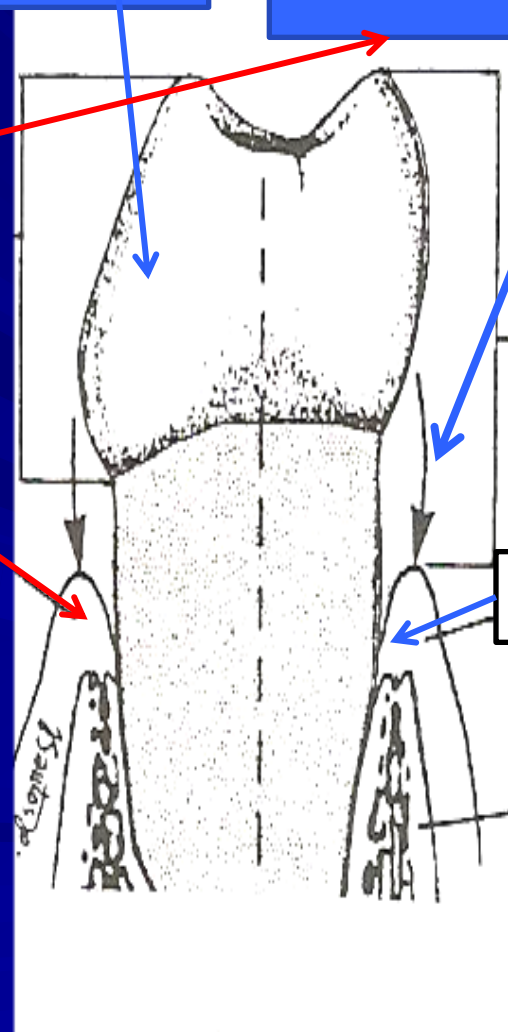

Anatómiai korona

Klinikai korona

Gingiva

Gingiva

Predilekciós helyek

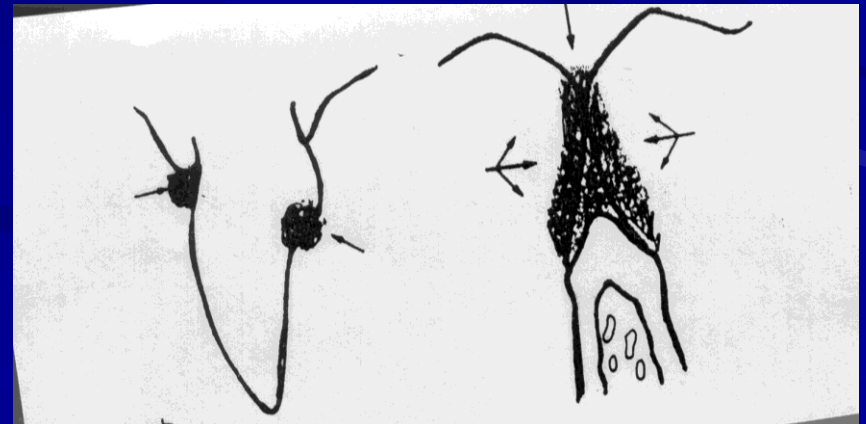
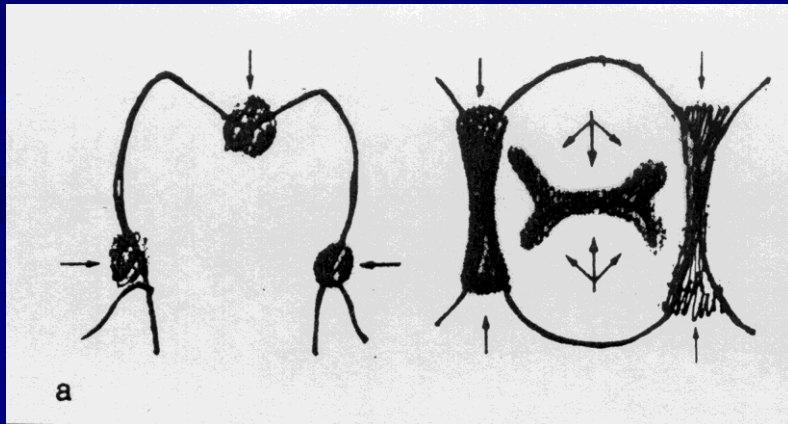
(anatomiai koronán + gyökérfelszín)

Definíció

Miért predilekciós helyek?

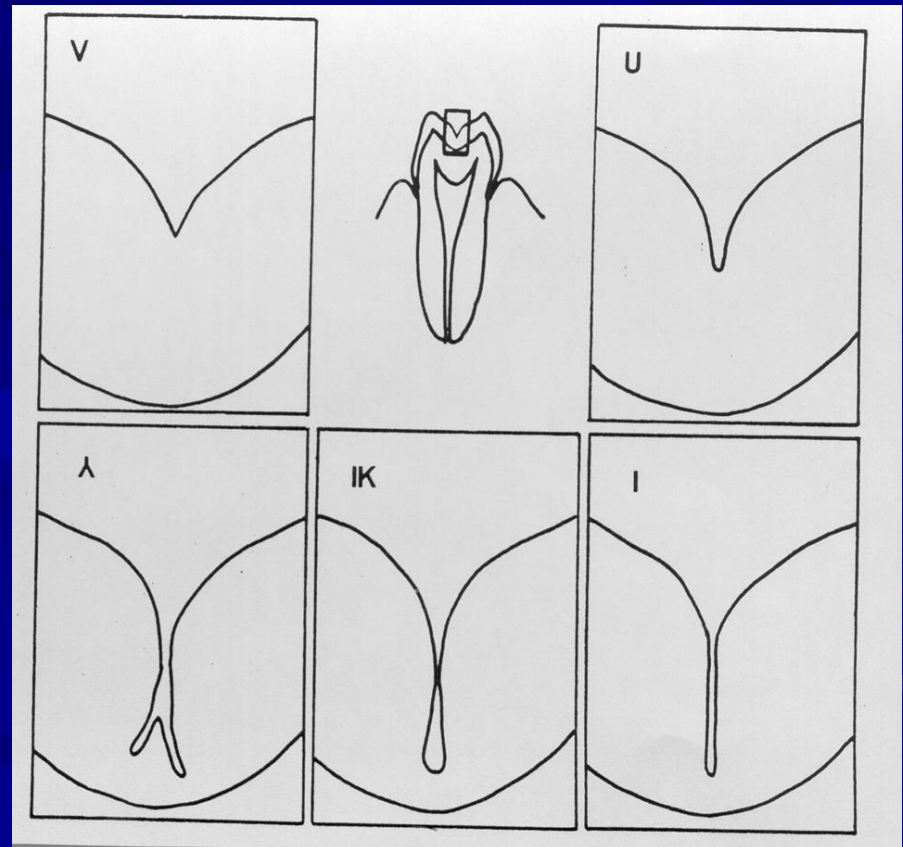
Melyek a predilekciós helyek?

- barázdák, gödröcskék
- sima felszínek (domborulat és gingiva közt)
  - approximalis
  - vestibulo-oralis
- gyökérfelszín

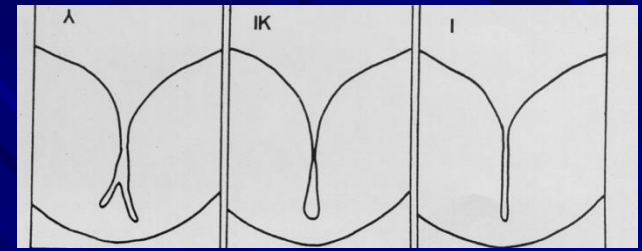

Anatómiai lokalizáció; Korona caries;
barázdák, gödröcskék

- Van-e különbség a barázdák között a caries gyakoriság szempontjából?
- Milyen barázdaformák vannak?
- Hol találunk barázdákat, (gödröcskéket)?

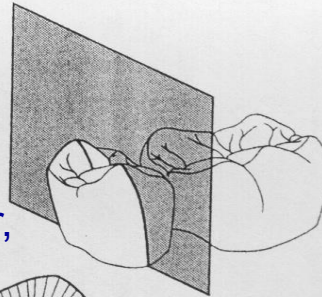

A caries terjedése a barázdákban (vestibulo-oralis metszet)

1. A caries a fissura mindkét falán keletkezik .

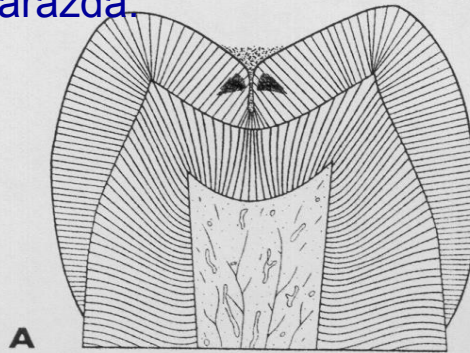
2. A zománcban kúp alakú, alapja a zománc-dentin határ, csúcsa a barázda.

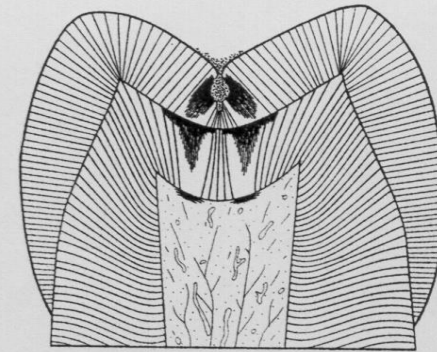
3. Elérve a zománc-dentin határt, laterál irányba szétterjed.

4. A forma ismét kúp alakú, de a kúp csúcsa a pulpa irányába mutat.

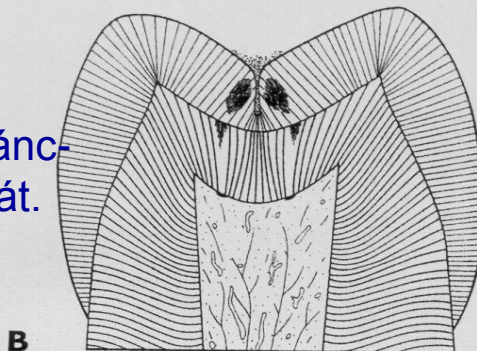
Miért?

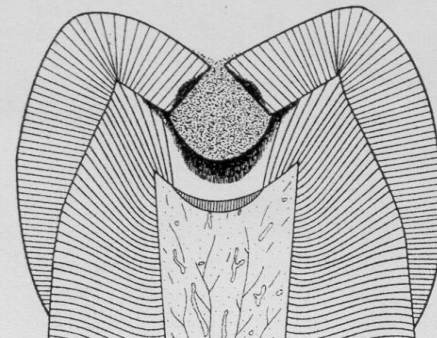
Miért?

Követi a zománc-prizmák irányát.

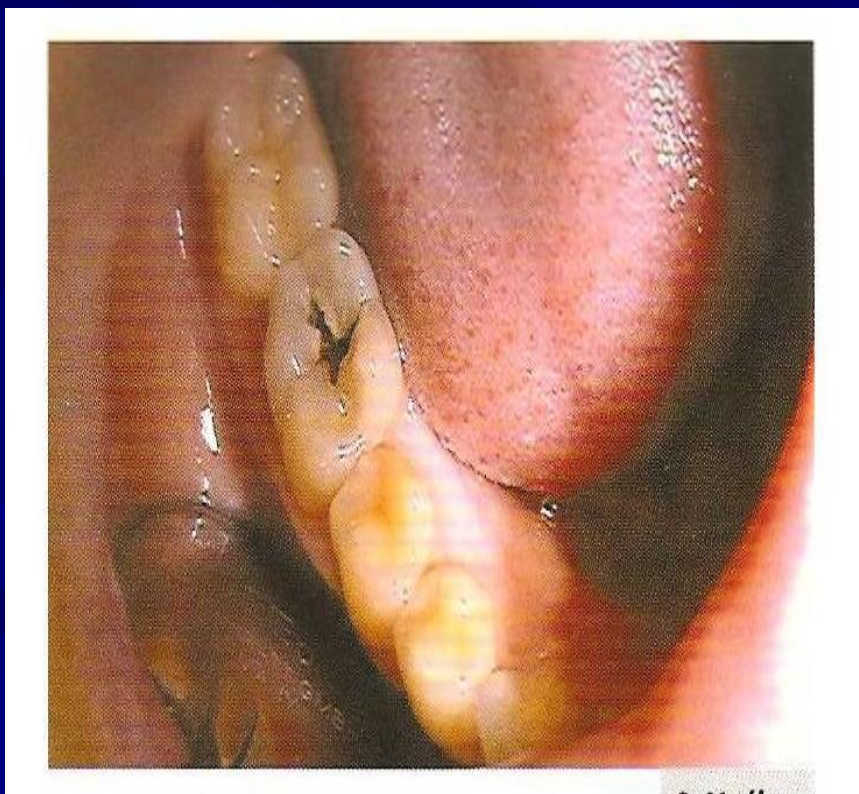
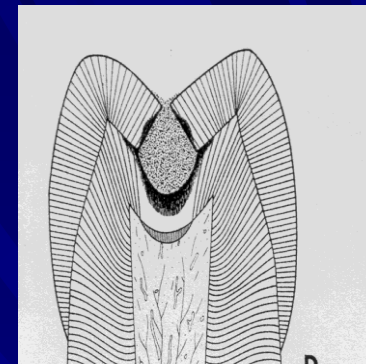
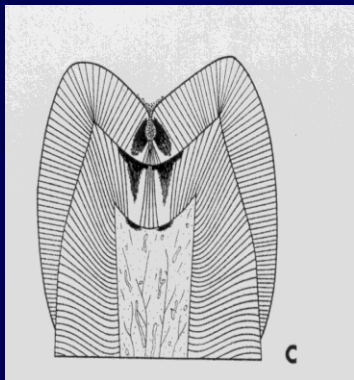

Dentin puhább mint a zománc

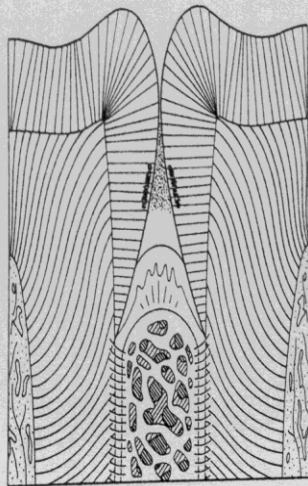
CARIES A BARÁZDÁKBAN

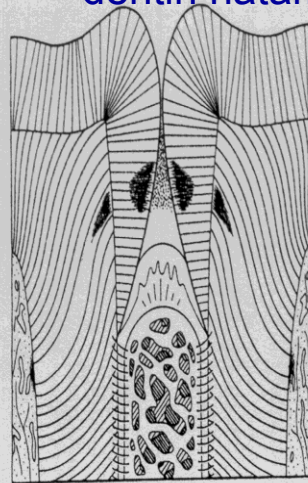
A caries terjedése a sima felszíneken (mesio-distalis metszet)

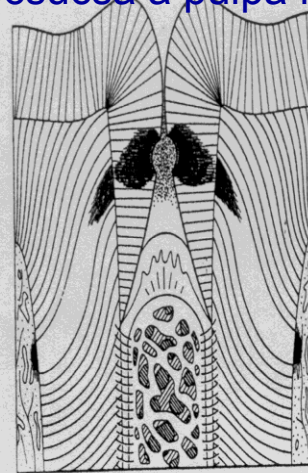
1. A caries a kontaktpont alatt keletkezik.
2. A lézió formája a zománcban kúp alakú, alapja a zománcfelszín.
3. A zománc-dentin határt elérve, lateral irányba szétterjed.
4. A forma itt is kúp alakú, alapja a zománc-dentin határ, csúcса a pulpa irányába mutat.

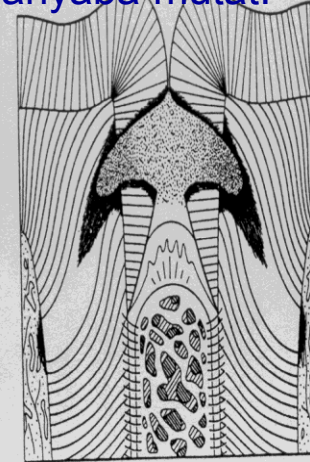
A

B

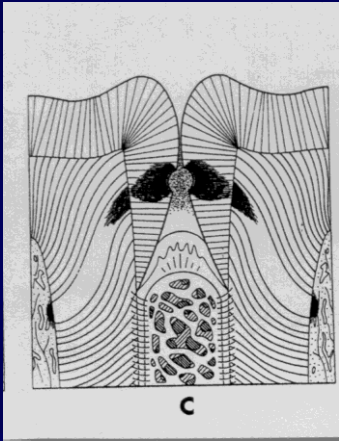

C

D

A caries terjedése a sima felszíneken

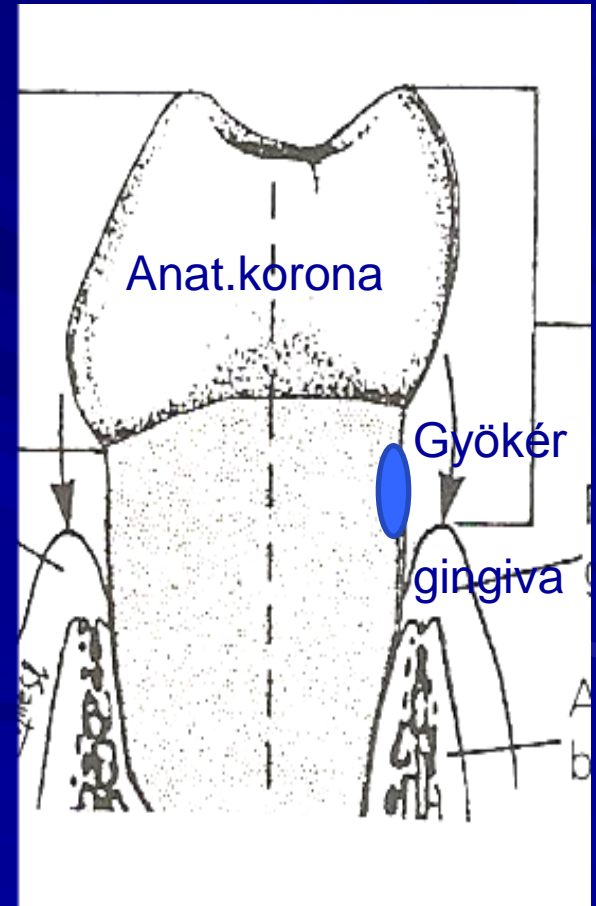
- **Zománc:**a háromszög csúcsa a zománc-dentin határra mutat.
- **Dentin:**a háromszög csúcsa a pulpakamra felé mutat.

Gyökér caries

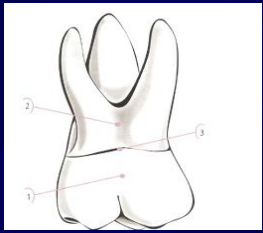

Gyökér/ Korona   Korona caries

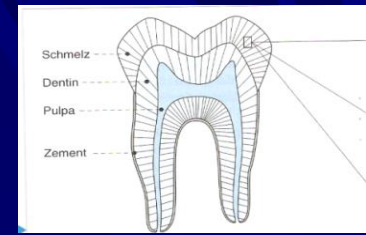
- Először a cement károsodik, azután kezdődik a dentin szuvasodása. A lézió sekély, gyakran cirkulárisan terjed a gyökér körül.
- **aktiv:** felpuhult, világos sárgás barna szín
- **inaktív:** sima, fényes felszín, barnás-fekete szín, ami szondázáskor kemény.
- **átmeneti forma:** a felszín keménysége a döntőbb, nem a szín.

LOKALIZÁCIÓ

ANATÓMIAI

MORFOLÓGIAI

■ Korona caries:(anatómiai)

Predilekciós helyek:

- barázdák, gödröcskék
- sima felszínnek
  - approximalis
  - vestibularis, oralis

■ Gyökér caries

- aktív
- inaktív

■ Zománc caries:

- incipiens (rev.)
- superficiális (irrev.)

■ Dentin caries:

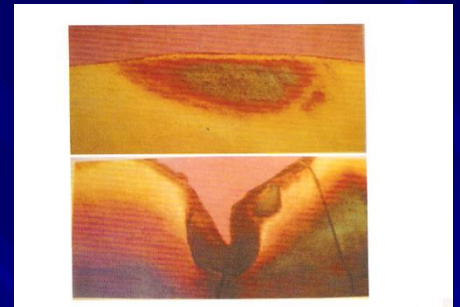
- media
- profunda
- (penetrans)

■ Cement caries

- aktív
- inaktív

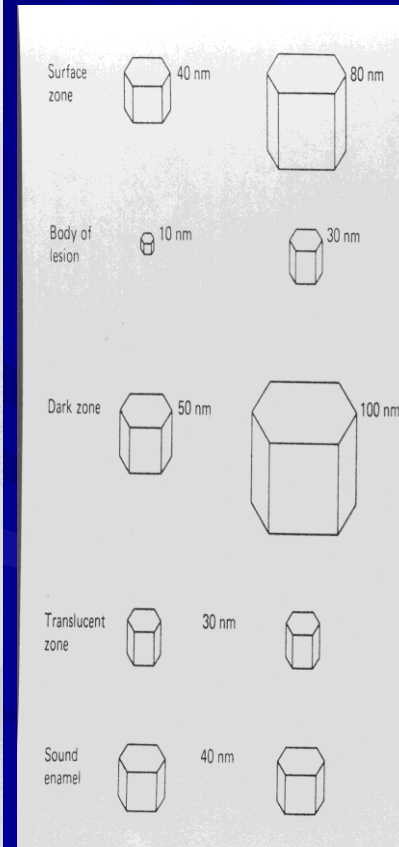
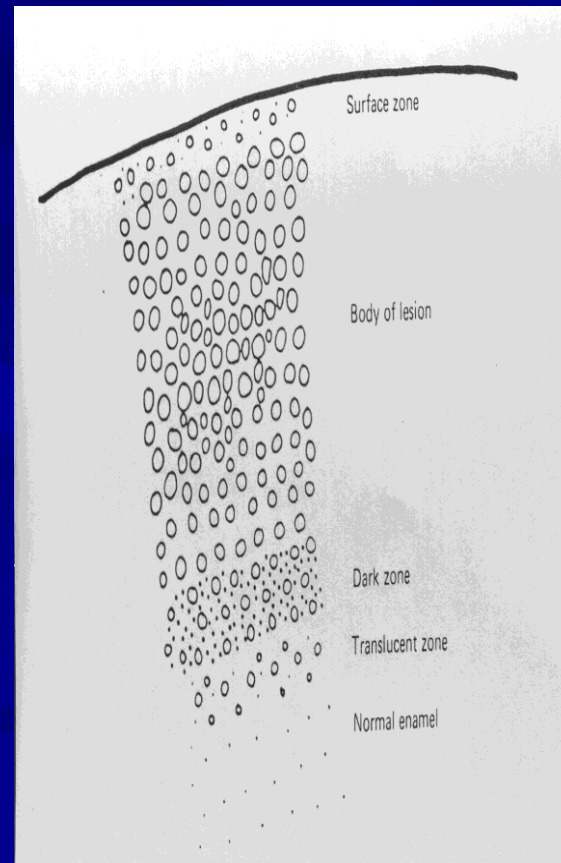
Morfológiai lokalizáció, zománc caries **CARIES INCIPIENS**

Zománckristályok mérete:
de- ill. remineralizáció.

Rétegei:

- felszíni zóna
10% anyagvesztés
Porustérf.: 5%
- a lézió teste
25% anyagvesztés
Porustérf.: 25%
- sötét zóna
6% anyagvesztés
Porustérf.: 2-4%
- transzlucens zóna
1,2% anyagvesztés
Porustérf.: 1%
- Ép zománc.: porustérf.: 0.2%

Morfológiai lokalizáció

Zománc caries

CARIES SUPERFICIALIS

Makroszkopos anyagihiány a zománcban !
Rétegei:

- teljes szétesés zónája
- dezintegrált prizmák
Sem a prizmák, sem a prizmaközi
állomány nem ép
- ép prizmák, megtámadott prizmaközi
állomány

Morfológiai lokalizáció

DENTINCARIES

- media: a caries a dentin külső felszínét érinti
- profunda: a caries a dentin belső felszínét is érinti
- penetrans : a caries elérte a pulpakamrát

Morfológiai lokalizáció

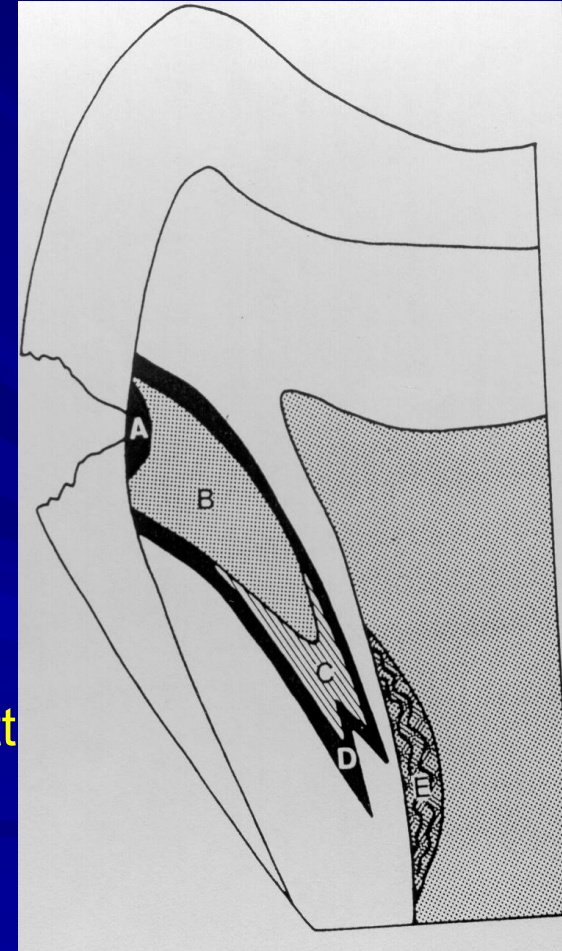
DENTINCARIES SZÖVETTANI RÉTEGEI RÉTEGEI

- Silverston 1981
- Nekrozis rétege (üreg)
- Penetráció rétege
- Demineralizáció
- „Dead tract” nincs odontoblast rost

külső
fertőzött
réteg

-
- Szlerotikus dentin
  - ép dentin
  - ingerdentin (tertier) réteg

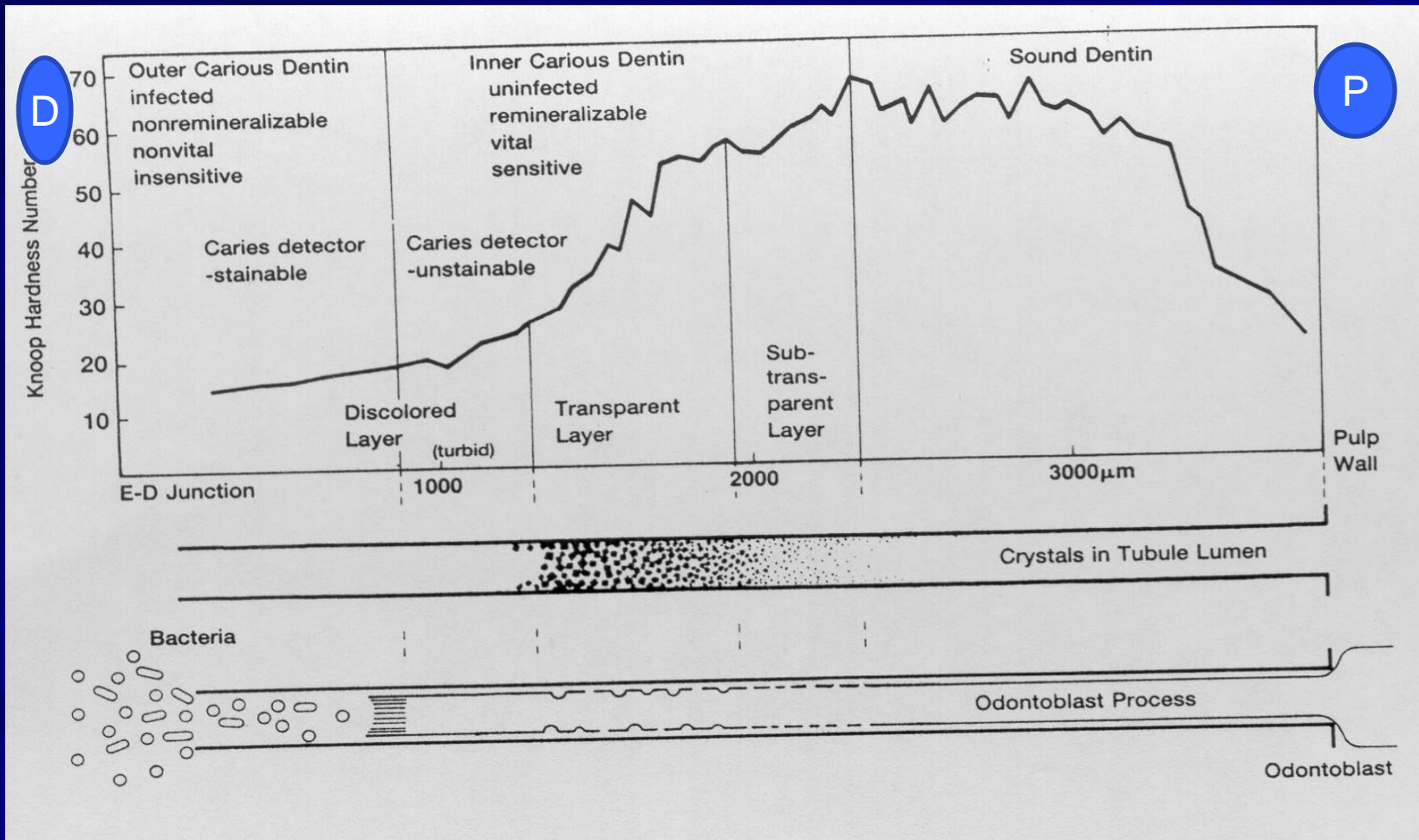
belső,
nem fertőzött
réteg

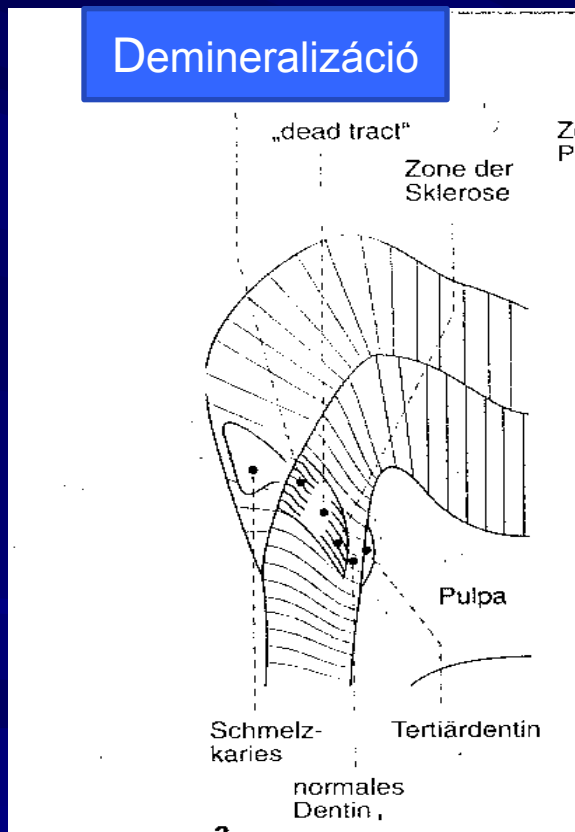
DENTINCARIES RÉTEGEI

- **Fertőzött dentin:** Felpuhult , szétesett, dentin, **sok baktérium**, nincsenek odontoblaszt nyulványok
  - **Turbid dentin:** kevesebb **bakterium**, demineralizáció, denaturálódott kollagén
-
- **Transzparens dentin:** nincsenek baktériumok, nagyobb kristályok a tubulusokban
  - **Szubtranszparens dentin:**nincsenek baktériumok, kisebb kristályok a tubulusokban
  - **Normál dentin:**
  - **Ingerdentin (tertier) réteg**

FERTŐZÖTT ÉS NEM FERTŐZÖTT DENTIN

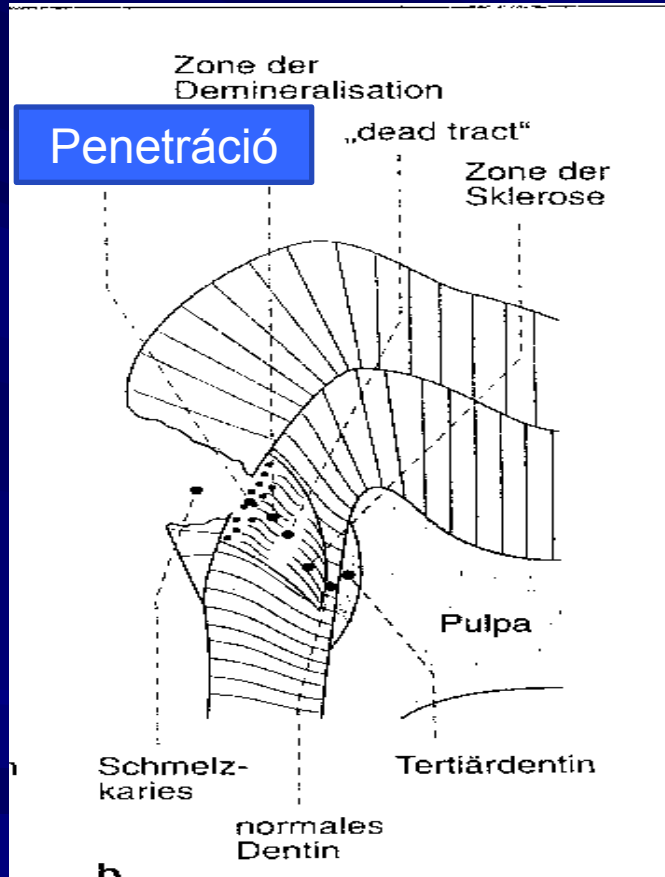
Histopathológiai elváltozások a zománcban és dentinben.

Caries incipiens

1. Nincs üregképződés a zománcban, de vannak histopathológiai elváltozások a dentinben a carieses ingerre.
2. **Tercier dentin** (Ingerdentin) keletkezik a pulpa-dentin határon.

Histopatológiai elváltozások a dentinben

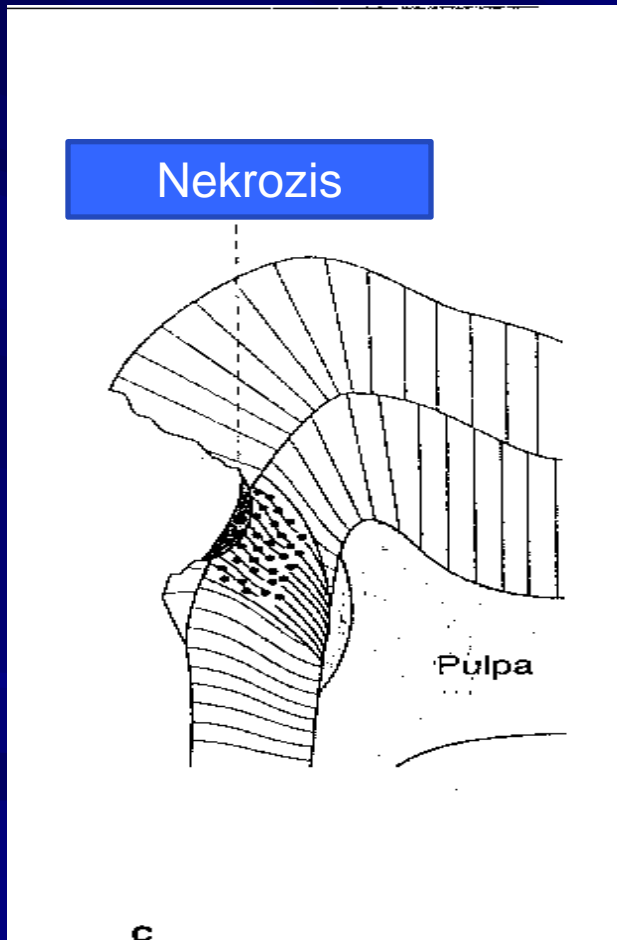

Karies superficialis

1. A zomáccavitáció után mikroorganizmusok hatolnak be a dentintubulusokba. **(Penetráció zónája)** A demineralizáció erősebb lesz.
2. A caries a zománc-dentin határon szétterjed és alávájja a zománcot.

Histopatológiai elváltozások a dentinben.

Caries média/ profunda

1. **A Nekrozis zónájában** szétesett dentin, és sok baktérium található.
2. A „dead tract” már nem látható. Szintén nem látható normál dentin sem, a pulpa fölött.

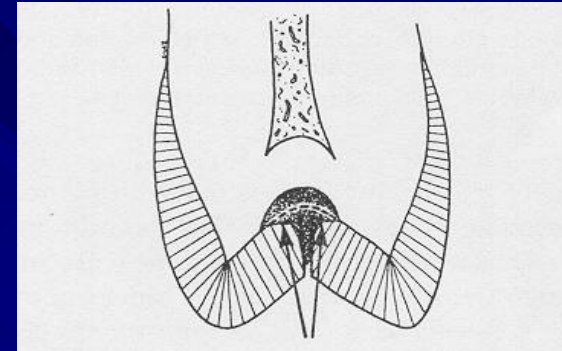
A caries osztályozása

- Elhelyezkedés szerint: (predilekciós helyek)
Black osztályozás
- Mélység szerint:
Zománc
Dentin
- Terjedés ideje szerint:

PRIMER CARIES, SECUNDE CARIES

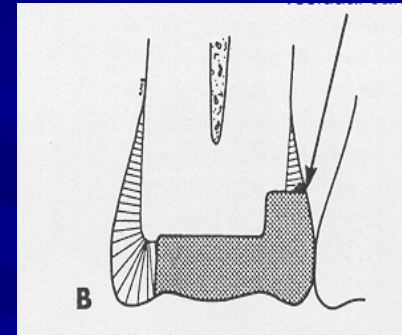
■ PRIMER CARIES

A fog felszínén keletkező,
elsődleges caries

■ SECUNDE CARIES

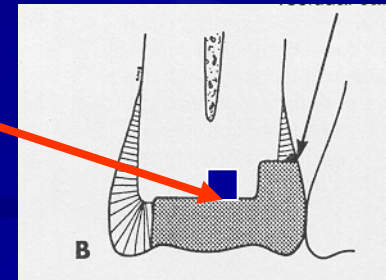
A tömés mellett keletkező
caries

■ CARIES RECIDIVA

A tömés alatt, az üreg alján
Keletkező caries

Oka: nem megfelelő caries el-
távolítás

A CARIES IDŐBELI TERJEDÉSE

- **CARIES RAPIDA,
CARIES ALBA,
CARIES HUMIDA**
(világos sárga szín)
Gyors lefolyás, védekező
reakció nélkül. Nincs
transzparens zóna!

- **CARIES TARDA
CARIES NIGRA
CARIES SICCA**
(sötét barna szín)
A folyamat terjedése lassú,
védekező reakció van.
A folyamat megállt.
Kalciumfoszfát és pigmen-
tek csapódhatnak ki a nyál-
ból, a dentinbe. Kemény,
szklerotikus dentin.

Caries insistens, arrested caries

CEMENTCARIES

A zománc-cement határ nem mindig egységes. (3 variáció)

A cement a koronális harmadban acelluláris. A cement károsodása után a caries a dentinben hasonlóan terjed, mint a koronai dentinben.

